

İSVEÇ'TE ALİ ŞİR NEVAİ'NİN İZLERİ*

Ünal ZAL**

ÖZET

İsveç'in Türk dünyasıyla olan ilişkileri, 16. yüzyıldan itibaren İsveç'in Osmanlı İmparatorluğu ve Kırım Tatarlarıyla kurduğu çok yönlü diplomatik bağlarla güçlenerek günümüze kadar gelmiştir. Bu yoğun temaslar zamanla İsveç'te Türk dillerine karşı akademik bir ilgiyi de beraberinde getirmiştir. Bu akademik ilginin olduğu en önemli merkezlerden biri Uppsala Üniversitesi, diğeri Lund Üniversitesidir.

Önceleri Türkoloji çalışmalarında önemli bir yeri olan Lund Üniversitesinde Özbek, Çağatay ve Uygur Türkçesi ile yazılmış el yazması eserlerden oluşan bir koleksiyon bulunmaktadır. Büyük çoğunluğu Türkolog Gunnar Jarring, bir kısmı da İsveçli misyonerler tarafından bağışlanan, satılan veya üniversite kütüphanesi tarafından satın alınan bu koleksiyon içerisinde klasik ve halk edebiyatı eserleri, İslami konulardaki el yazmaları, hukuki ve tarihî belgeler, tıbbi kitaplar, ticaret ve tasavvuf kitapları ile Doğu Türkistan'daki İsveç misyon faaliyetlerinin anlatıldığı birçok belge bulunmaktadır.

Bu makalede, Lund Üniversitesinin kütüphanesindeki bu koleksiyon içerisinde bulunan Ali Şir Nevâî'nin eserlerinin Doğu Türkistan Bölgesinde Uygurca olarak çoğaltılmış nüshaları ve içerikleri ile bunların İsveç'e getirilişi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gunnar Jarring, Ali Şir Nevâî, Doğu Türkistan, El yazmaları.

THE TRACES OF ALİ ŞİR NEVAİ IN SWEDEN

ABSTRACT

Sweden's relations with the Turkish world have continued until today through multilateral diplomatic ties that Sweden established with the Ottoman Empire and Crimean Tatars as of the sixteenth century. These extensive contacts have led to an academic interest in Turkish languages in Sweden in the course of time. One of the centers where there is academic concern is Uppsala University, and another one is Lund University.

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, El-mek: unalzal@nevsehir.edu.tr, unalzal@gmail.com.

There is a collection of manuscripts written in Uzbek Turkish, Chagatai Turkish, and Uyghur Turkish in the University of Lund which previously had a special place in Turcology studies. In the collection, most of which was bought by Turcologist Gunnar Jarring, some of which was sold, and donated to the library by Swedish missionaries, or some of which was bought by the university library, there are manuscripts on Islamic subjects, legal and historical documents, medical books, books on trade and sufism, and a lot of documents in which Swedish missionary activities are told in Eastern Turkistan.

Copies of the works of Ali Şir Nevai written in Uigur language in Eastern Turkistan, their contents, and how they were brought to Sweden are studied in this article.

Key Words: Gunnar Jarring, Ali Şir Nevai, Eastern Turkistan, Manuscripts.

Giriş

İsveç'in Türk dünyasıyla olan ilişkileri, 16. yüzyıldan itibaren İsveç'in Osmanlı İmparatorluğu ve Kırım Tatarlarıyla kurduğu çok yönlü diplomatik bağlarla güçlenerek günümüze kadar gelmiştir. Bu yoğun temaslar zamanla İsveç'te Türk dillerine karşı akademik bir ilgiyi de beraberinde getirmiştir. Bu akademik ilginin olduğu en önemli merkezlerden biri İskandinavya'nın en eski üniversitesi sayılan Uppsala Üniversitesi, diğeri ise Lund Üniversitesi'dir. Başlangıcı 17. yüzyıla kadar uzanan İsveç'teki Türkoloji çalışmalarının devam ettiği Uppsala Üniversitesi günümüzde de Türk dillerinin öğretildiği ve araştırıldığı önemli bir merkez durumundadır (Johanson 2008; Csató 2014; Zal 2014b).

Başlangıçta Türkoloji çalışmalarında önemli bir yeri olan Lund Üniversitesinin kütüphanesinde Çağatay, Özbek ve Uygur Türkçesi ile Arapça ve Farsça yazılmış el yazması eserlerden oluşan yaklaşık 560 eserlik bir koleksiyon bulunmaktadır. Büyük çoğunluğu Türkolog Gunnar Jarring, bir kısmı da İsveçli misyonerler tarafından bağışlanan veya satılan bu koleksiyon içerisinde klasik ve halk edebiyatı eserleri, İslamî konulardaki el yazmaları, hukuki ve tarihi belgeler, tıbbi kitaplar, ticaret ve tasavvuf kitapları ile Doğu Türkistan'daki İsveç misyon faaliyetlerinin anlatıldığı birçok belge bulunmaktadır. Lund Üniversitesi kütüphanesindeki bu koleksiyon içerisinde bulunan el yazması eserlerin bir bölümü Ali Şir Nevâî'ye aittir.

Bu makalede, Lund Üniversitesi kütüphanesinde bulunan ve Doğu Türkistan Bölgesinde Uygurca olarak kaleme alınan Ali Şir Nevâî'nin eserleri ve içerikleri ile bunların Türkolog Gunnar Jarring ve diğer şahıslar tarafından İsveç'e nasıl getirildiği üzerinde durulacaktır.

Gunnar Jarring

Türkoloji ve Türk dünyası konusunda çalışma yapan çok sayıda Batılı Türkolog vardır. Bunlardan birisi de İsveçli diplomat ve filolog Gunnar Jarring'dir (1907-2002). Jarring, İsveç'in güneyinde bulunan Brunnby bölgesinde 1907 yılında çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. 1926 yılında öğretmen olmak hayaliyle Lund Üniversitesindeki eğitimine başlar. Öncelikle Alman ve İskandinav dilleriyle uğraşırken daha sonraları Rusça, Çekçe ve Sanskritçe ile ilgilenir. Onun dillere olan merakı Türk diliyle de tanışmasına vesile olur. Doktorasını Türkçe üzerine yapmak istediğini söylediğinde meslektaşları onun bu kararının tamamen delilik olduğunu düşünür ve Türkçenin gelecekte ona öğretmenlik yapma imkânı sağlamayacağını söylerler. Fakat Gunnar Jarring bu karardan vazgeçmez ve çiftçi olan babasının maddi desteğiyle Türkoloji alanındaki çalışmalarına başlar.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

Jarring Türkçe çalışmalarına devam etmeye karar verdiğinde karşısına iki alternatif çıkar. Ya Osmanlı Türkçesi ya da Doğu Türkçesi üzerine çalışacaktır. Kaşgar ve Yarkent'te bir misyoner cerrah olarak görev yapan ve Uygurca'yı orada kendi kendine öğrenen hocası Raquette'in (1871-1945), de tavsiyesi ile Doğu Türkçesi alanında çalışmaya karar verir.

Jarring çalışma alanını belirledikten sonra 1929 yılının sonbaharında doktora tezinde kullanacağı malzemeleri toplamak üzere Doğu Türkistan'a gider. Uzun ve maceralı bir yolculuktan sonra topladığı malzemeler üzerindeki çalışmalarını tamamlar ve 1933 yılında Lund Üniversitesinden *Doğu Türkçesi Fonetik Çalışmaları (Studien zu einer osttürkischen Lautlehre)* başlıklı teziyle mezun olur.

Tezini bitirdikten sonra tekrar Doğu Türkistan'a gider. Bu yolculuğu sırasında büyük zorluklarla karşılaşır. Bölgedeki politik istikrarsızlık yüzünden yolun kapalı olduğu söylenir. Bu durum karşısında Jarring, Srinagar bölgesine geçer ve orada Doğu Türkistan seyyahları ve mültecilerinden Doğu Türkistan lehçelerine ait ses kayıtları yapar.

Bir taraftan akademik çalışmalarını devam ettiren Gunnar Jarring diğer taraftan da Arapça, Farsça, İngilizce ve Fransızca öğrenir. Onun bu dil merakı ve birçok dili biliyor olması İkinci Dünya Savaşı sırasında İsveç istihbarat servisinin dikkatini çeker ve Ortadoğu'daki askerî gelişmeleri izlemek için Ankara'daki İsveç Büyükelçiliğine gönderilir. Bu görev onun daha sonraki uzun ve başarılı diplomatik kariyerinin de başlangıcı olur. Gunnar Jarring 1990 yılına kadar devam eden diplomatik görevleri sırasında Türkoloji ile olan bağımlı koparmaz. Doğu Türkistan'dan getirdiği malzemeler üzerindeki araştırmalarına kendi koleksiyonundaki el yazmalarından başlayan Jarring, bu alandaki çalışmalarına emekli olduktan sonra daha fazla zaman ayırarak ölüm yılı olan 2002 yılına kadar devam eder.

Gunnar Jarring, gerek üzerinde doktora çalışması yaptığı malzemeyi gerekse daha sonraki yıllarda Doğu Türkistan'dan getirdiği veya satın aldığı el yazmaları koleksiyonunu Lund Üniversitesi kütüphanesine bağışlar. Bunun yanında Jarring'in Orta Asya hakkındaki yazmış olduğu edebiyat, tarih ve eski eserlerden oluşan geniş bir koleksiyonu ise Kraliyet Akademisi tarafından satın alınır ve Stockholm Üniversitesine verilir (Törnvall 2011).

Gunnar Jarring koleksiyonunun oluşumu

Gunnar Jarring'in genç yaşında başlamış olduğu Türkoloji alanındaki çalışmalarındaki en büyük başarılarından biri de Doğu Türkistan'dan getirmiş olduğu eşsiz el yazmalarıdır. Jarring Koleksiyonu, 16. yüzyıldan başlayarak 20. yüzyıla kadar uzanan ve pek çok türü içine alan 560 el yazmasından oluşur. Gunnar Jarring, Lund Üniversitesinde dil eğitimi alırken aynı üniversitenin kütüphanesinde asistan kütüphaneci olarak da çalışır. Kendisine Doğu Türkistan'a tez konusu ile ilgili saha çalışmasına gittiği zaman kütüphane için değerli olan el yazması eserleri toplama vazifesi de verilir. Maddi olarak herhangi bir destekte bulunulmaması ve Doğu Türkistan'daki kitapçıların bu genç yabancıya güvensizlikleri nedeniyle herhangi bir kitap veya el yazması satmak istememesi Gunnar Jarring'i oldukça zor durumda bırakır. Fakat Jarring kısa bir süre sonra Kaşgar'da seyyar bir kitap satıcısı olan Molla Rıza Akhun ile tanışır. Başlangıçta Rıza Akhun ona çaydanlık, kauçuk ve bir çift ayakkabı gibi sıradan bazı malzemeler sattıktan sonra en nihayetinde el yazması eserleri teklif eder. Kendisine teklif edilen eserleri satın alan Gunnar Jarring birkaç ay sonra etkileyici bir el yazması koleksiyonuna sahip olur.

Jarring 1931 yılında Lund'a 115 el yazması eserle döner. Bunların 72 tanesi üniversite kütüphanesi tarafından satın alınır ve böylece koleksiyon oluşumu başlar. Daha sonra ise yine Gunnar Jarring'in girişimiyle kütüphane, David Gustafsson ve Gustaf Raquette isimli misyonerlerden 1931 ve 1932 yıllarında Doğu Türkistan el yazmaları satın almaya devam eder. Bu koleksiyon,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

Gunnar Jarring'in ve İsveç misyonerlerinden de gelen el yazmaları ile 1997'ye kadar yıllar içinde büyür.

Gunnar Jarring'in 1929-1930 yıllarında satın aldığı bu koleksiyonun bir bölümü Uygur, Özbek ve Çağatayca yazılan kitaplardan oluşur. Yine bu el yazmaları arasında Arapça ve Farsça kitaplar da mevcuttur. Koleksiyon klasik ve halk edebiyatı, dinî içerikli el yazmaları, hukuki vesikalar ve tarihî belgeler, tıbbi, ticari ve tasavvuf kitapları ile Doğu Türkistan toplumu ve kültürünü yansıtan, aynı zamanda Doğu Türkistan'daki İsveç misyon faaliyetlerinden birçok belgeyi de içermektedir (Törnvall 2011).

Ali Şîr Nevâî'nin eserleri ve Jarring koleksiyonundaki yeri

Gunnar Jarring ve misyonerler tarafından sadece estetik nedenlerle değil, filolojik, kültürel ve tarihsel sebeplerle toplanan ve 560 el yazmasından oluşan bu koleksiyonun tamamı yaklaşık 1100 başlık içerir. Koleksiyon tek yapraklı ve uzun rulolardan kalın ciltli eserlere kadar her şeyi içermektedir. Çoğu Hoten'dan toplanan bu eserler yerel kâğıda yazılıdır. Eserlerin yaklaşık %74'ü Uygurca, %14'ü Arapça, %10'u ise Farsçadır. Bunun yanında çok az sayıda da olsa Moğolca, Tibetçe, Urduca ve Özbekçe el yazması vardır.

Jarring koleksiyonundaki el yazmaları arasındaki en önemli eserler Çağatay şairi ve kültür hamisi Ali Şîr Nevâî'ye (1441-1501) aittir. Bugün Afganistan toprakları içerisinde yer alan Herat'ta Timur hükûmetine hizmet eden Nevâî, Çağatay edebiyatının en büyük temsilcisi olarak kabul edilir ve çağdaşları tarafından da Türk dilinde yazan gelmiş geçmiş en iyi şairlerden addedilir. Onun eserlerinin bütün Türk halkları ve dilleri üzerindeki büyük etkisi tartışılmaz bir gerçektir.

Gunnar Jarring koleksiyonunda Nevâî adına kayıtlı on sekiz eser vardır. Çoğu fiziksel olarak yıpranmış olan bu eserlerin en hacimli olanları ise *Divan*¹ ve *Hamse*² dir. Koleksiyonda *Mahbubü'l Kulûb*,³ *Gazaliyat ve Fesahat Divanı*'nın⁴ yanında diğer uzun şiirleri gibi küçük parçalar da mevcuttur.

Yapılan bu çalışmada Ali Şîr Nevâî'ye ait eserlerden birkaçı üzerinde durulacaktır. Bu eserlerden ilki Lund Üniversitesindeki el yazmaları arasında bulunan ve Prov. 450 numarada kayıtlı olan Nevâî'nin *Divan*'ıdır. Eskiden 139 numarada kayıtlı olan bu eser çeşitli rubai, mesnevi ve kasidelerden meydana gelir. Divan 18. yüzyılda yazılmış olup içinde Keşmir'deki bir okula ait olduğu düşünülen 34 minyatür vardır. Yerel, beyaz ve parlak kâğıda basılı divanın fiziksel durumu dışarıdan desteklenmiş olmasına rağmen çok da iç açıcı değildir. Divanın en sonunda Çince yazılmış iki satır yazı vardır. Bu Çince yazının nerede ve ne zaman yazıldığına dair bir bilgi yoktur. Bu eser 1920 yılında İsveçli bir iş adamı tarafından Rusya'dan getirilmiş ve Lund Üniversitesine satılmıştır. Eseri satan kişi ayrıca bir mektupla Gunnar Jarring'e kitap hakkında bazı bilgiler vermiştir. Divanın 461. sayfasında 850 İsveç Kronuna satıldığına dair bir not vardır.

¹ Koleksiyonda birbirinden farklı tarihlerde yazılmış *Divan*'ın beş nüshası vardır. Bunların kayıt numaraları Prov. 450, Prov. 213, Prov. 379, Prov. 330 ve Prov. 314'tür.

² Aynı koleksiyonda birbirinden farklı tarihlerde yazılmış *Hamselerin* sayısı altıdır. Bu *Hamselerin* kayıtlı olduğu numaralar Prov. 58, Prov. 247, Prov. 259, Prov. 239, Prov. 449 ve Prov. 127'dir.

³ Eserin koleksiyondaki kayıt numarası Prov. 81'dir.

⁴ Söz konusu eser Prov. 139 numarada kayıtlıdır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

Ali Şîr Nevâî'nin Divanı'ndan örnek birkaç sayfa.

Nevâî'ye ait olan bir diğer eser ise Prov. 58 numarayla kayıtlı *Hamse*'dir. Fiziksel durumu çok zayıf olan bu eserin bir bölümü parlak, diğer bir bölümü ise mat hafif sarımsı Hotan kâğıdına basılıdır. Eserin bazı sayfaları Jarring tarafından onarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca bazı sayfalardaki yazılarda da eksiklik olduğu görülür. Farklı sayfalardaki el yazmalarından eserin en erken 1881, en geç ise 1919 yıllarına ait olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca eserin sahibinin Guma'dan Cemallettin olduğu, Molla Mahmud Akhan tarafından halka okunduğu ve bu okuma işinin Kaşgar'daki bir sarayda devam ettiğini öğrenmek mümkündür. Söz konusu eser doğrudan Jarring tarafından değil, David Gustafsson tarafından Yarkent'ten getirilmiş ve 1930 yılında Gunnar Jarring'e satılmıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

Prov. 58.

A composite volume, containing two works of Mir Ali Šin Navai.

pp. 1a - 180b; 1a - 2a, 179a - 180b empty pages.

1. pp. 3b - 70a *مقاله اولی*

Beginning:

ای سپا سیکر دیالدا ایل تیلی لالی

ایلاک تیل سندی اولدی تیل کا مقال

End:

یتہ اقلم ایلمن خسردار ایت تبت تمام

This is the fourth poem of Navai's *Šamza*, also known under the name *سپار نهم* (Rieu p. 292) and *برام و دلارا* in the Vienna copy (Rieu, p. 293)

2. pp. 71b - 178a

اسکندرنامه

Beginning:

خوابا مسلم خدایق سقا

بروشه که خوابی کدایق سقا

End

حیا نه فغو بولنای آمین

یارب که برونه بولنای آمین

This is the fifth poem of Navai's *Šamza*, also known under the name *سدا اسکندری* (Rieu, p. 292).

On p. 70 b a partly blotted out and illegible sentence, beginning with *تاریخ تم بر میل ایلی*

بور - - - -

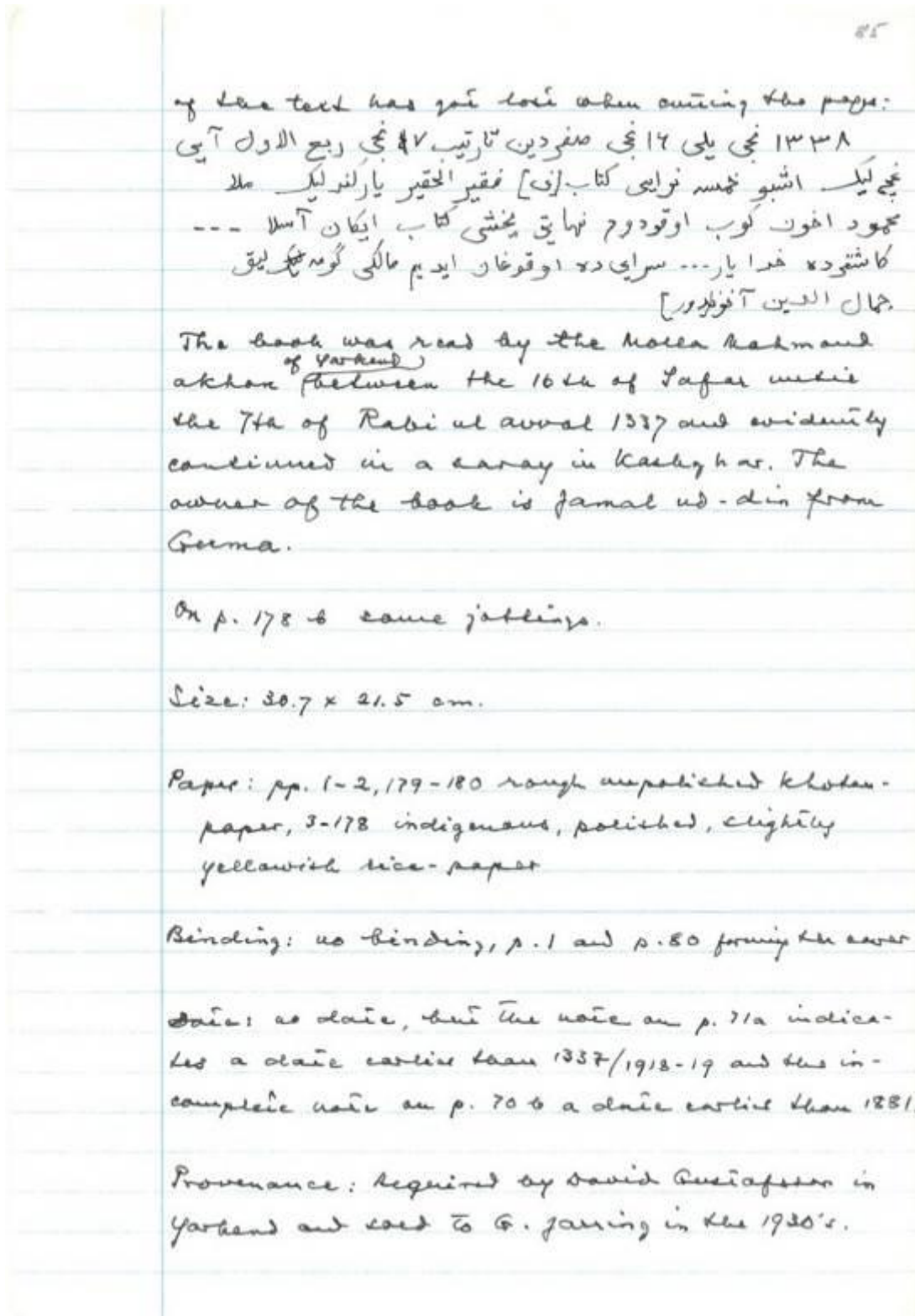
On p. 71 a the following note, obviously written before the binding of the ms. as some

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

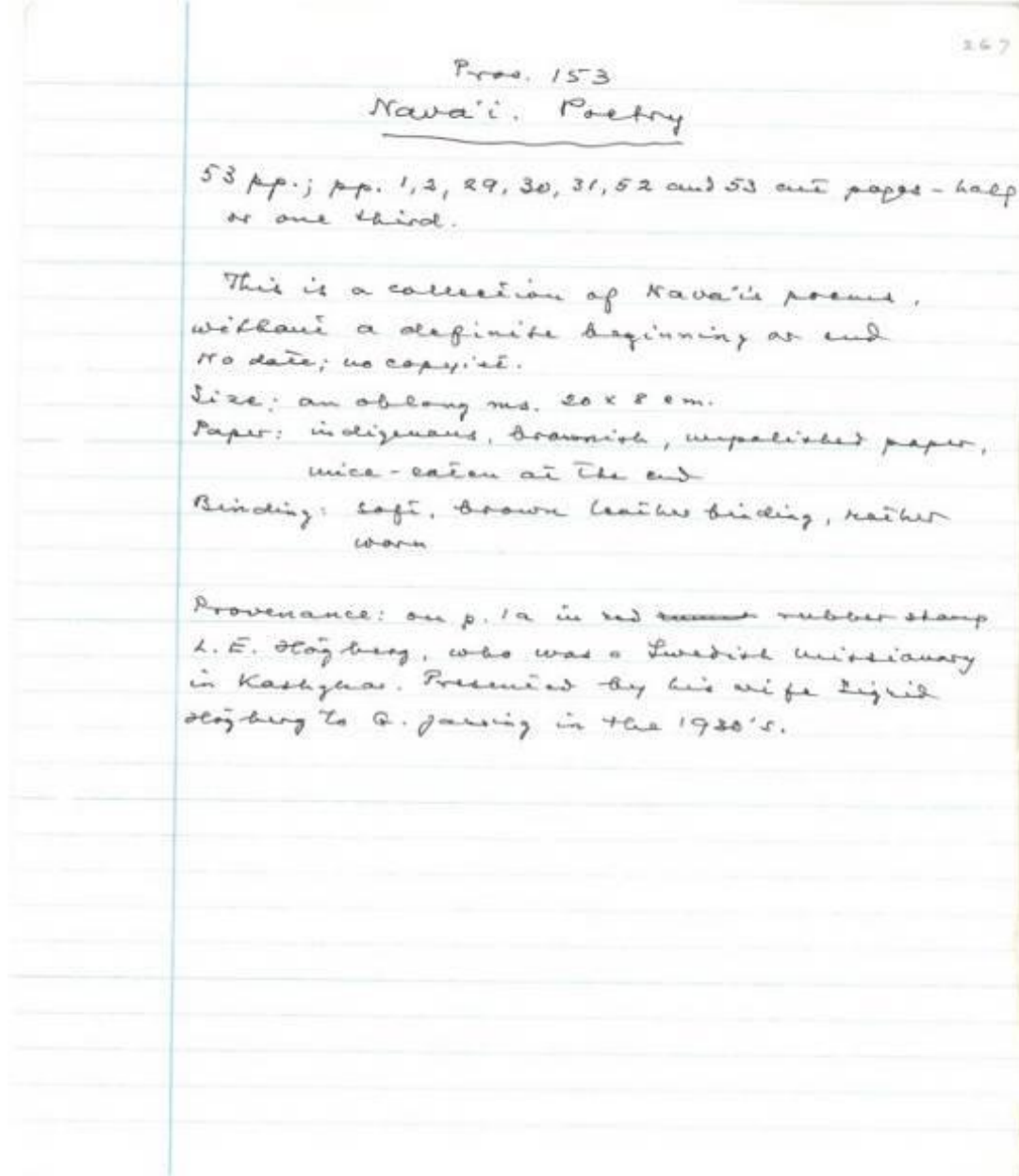
Gunnar Jarring, kendi el yazısı ile bu eseri şekilde görüldüğü gibi kayıt altına almıştır (Prov. 58).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 9/ 12 Fall 2014

Prov. 153 numaraya kayıtlı bir diğer eser ise Nevâî'ye ait başı ve sonu belli olmayan şiirlerdir.⁵ Kahverengi yumuşak bir ciltle kaplanmış eserin ne zaman yazıldığına dair bir bilgi yoktur. Yerel ve parlak olmayan kâğıtlara yazılan bu eser fiziksel olarak da oldukça yıpranmıştır. İlk sayfada Kaşgar'da misyonerlik yapan Lars Erik Högberg'e ait olan kırmızı bir "L. E. Högberg" mührü basılıdır. Bu şiirler Gunnar Jarring'e Lars Erik Högberg'in eşi Sigrid Högberg tarafından verilmiştir. Nevâî'ye ait olan bu şiirler Gunnar Jarring tarafından el yazmaları koleksiyonunun bir parçası olarak aşağıdaki şekilde kayıt altına alınmıştır.

⁵ Gunnar Jarring koleksiyonunda Ali Şîr Nevâî'ye ait şiirlerin kayıtlı olduğu toplam beş eser vardır. Bu eserlerin koleksiyondaki kayıt numaraları ise Prov. 422, Prov. 514, Prov. 338, Prov. 153 ve Prov. 154'tür.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

Sonuç

Türk kültür ve medeniyetinin ürettiği eserler tarih boyunca birçok ilim adamının dikkatini çekmiştir. Çalışmamızda da görüldüğü üzere bu ilim adamlarından biri de hiç şüphesiz Gunnar Jarring'dir. O, bütün hayatı boyunca Türkolojiye olan ilgisi ve bu alandaki çalışmaları ile Türkoloji tarihinde özel bir yere sahiptir.

Jarring'in Doğu Türkistan'dan getirmiş olduğu ve dünyanın en büyük üçüncü el yazması koleksiyonu olarak kabul edilen eserler, Türk kültürüne ait eşsiz bir hazineyi içermektedir. Bu koleksiyon içinde Ali Şîr Nevâî'ye ait on sekiz el yazması eser mevcuttur. Yaklaşık 150 yıl süren savaş, kargaşa, devrim ve modernleşme çabalarının Doğu Türkistan'ın yazılı kültürel mirasını ne kadar olumsuz etkilediği düşünüldüğünde bu önemli eserlerin kendi öz yurdundan uzakta da olsa varlığını hâlâ devam ettiriyor olması Türk kültür tarihi açısından oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- CSATÓ, Éva 2014. Uppsala Üniversitesi'nde Türkoloji Çalışmaları, *Bildiriler: Uluslararası Türkçenin Batılı Elçileri Sempozyumu (5-6 Kasım 2012 İstanbul)*, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- EHRENSVÄRD, Ulla 1997. *Gunnar Jarring En Bibliografi 1988-1997*, Stockholm.
- JARRING, Gunnar 1991. *Prints from Kashghar*, Swedish Research Institute in Istanbul, Transactions, vol. 3, Stockholm.
- JARRING, Gunnar 1977. "Sovetskaya Tyurkologiya", No: 3, Mayıs-Haziran, Baku. (Çev.: Güljanat Kurmangaliyeva Ercilasun, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Türkoloji Özel Sayısı, No: 11-II, 2004).
- JARRING, Gunnar 1979. *Åter till Kashgar*, Stockholm, pp. 120-126.
- JOHANSON, Lars 2007. *Turkiska studier i stormaktstidens Sverige*, En resenär i svenska stormaktstidens språklandskap Gustaf Peringer Lillieblad (1651-1710), Uppsala, s. 165-180.
- JOHANSON, Lars 2008. *Turkiska studier i stormaktstidens Sverige*. Csató, Éva Á. & Gren-Eklund, Gunilla & Sandgren, Folke (editörler) En resenär i svenska stormaktstidens språklandskap: Gustaf Peringer Lillieblad (1651-1710). 165-180.
- KARIN Ådahl 2000. "A copy of the *Divan* of Mir 'Ali Shir Nava'i of the Late Eighteenth Century in the Lund University Library and the Kashmiri School of Miniature Painting", *Persian Painting from the Mongols to the Qajars: Studies in Honour of Basil W. Robinson*, red. Robert Hillenbrand, London, pp. 3-18.
- SUBTELNY, M. E, 1993. "Mir 'Ali Shir Nawa'i", *The Encyclopaedia of Islam*, Leiden, pp. 90-93.
- TOLL, Christopher; Ehrensverd, Ulla 1977. *Jarring Gunnar*, Stockholm.
- TÖRNVALL, Gunilla 2011. *From Khotan and Kashghar, Gunnar Jarring and the Jarring Collection*, Stockholm.
- ZAL, Ünal 2014b. Uppsala Üniversitesinde bulunan Türkçe eserler, [Demir, Nurettin; Karakoç, Birsal; Menz, Astrid (editörler)], *Türkoloji ve Dilbilim. Éva Á. Csató Armağanı*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara. 479-490.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

